

Звіт

про виконання Програми управління державним боргом на 2024 рік

I. Загальні положення

Звіт про виконання Програми управління державним боргом за 2024 рік, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 31 січня 2022 року № 48 (далі – Програма), підготовлено на виконання вимог постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення контролю за ризиками, пов'язаними з управлінням державним (місцевим) боргом» (від 01.08.2012 № 815).

II. Стан та структура державного боргу на кінець 2024 року

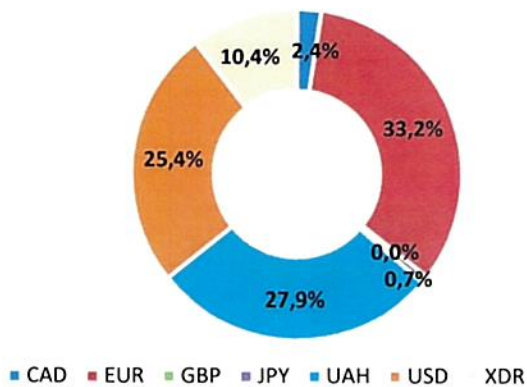
Статтею 5 Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» (зі змінами) граничний обсяг державного боргу на кінець 2024 року визначено у сумі 7 734,7 млрд гривень, фактично обсяг державного боргу склав 6 692,5 млрд грн (86,5 %), що зумовлено надходженням коштів міжнародної фінансової допомоги значних обсягів у формі грантів.

млрд грн	31.12.2023	31.12.2024
Державний борг, в т.ч.:	5 188,1	6 692,5
Внутрішній борг	1 587,7	1 863,1
частка в загальному обсязі, %	30,6%	27,8%
Зовнішній борг	3 600,4	4 829,3
частка в загальному обсязі, %	69,4%	72,2%
Державний борг до ВВП, %	79,4%	87,4%

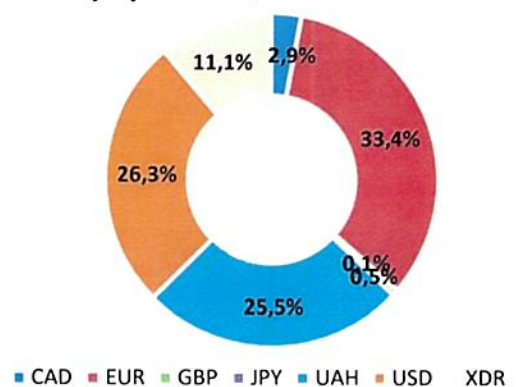
Спостерігається підвищення показника відношення обсягу державного боргу до ВВП на кінець 2024 року на 8,0 в.п. в порівнянні з 2023 роком, що зумовлено необхідністю фінансування значного обсягу дефіциту державного бюджету.

Водночас спостерігається зниження частки державного внутрішнього боргу в загальному обсязі державного боргу на кінець 2024 року на 2,8 в.п. до 27,8 % проти передбачених Програмою 23,1 %, оскільки переважним джерелом покриття дефіциту були зовнішні запозичення від міжнародних фінансових організацій та країн-партнерів. Також частка державного боргу, номінованого в національній валюті, протягом 2024 року зменшилась на 2,4 в.п. з 27,9 % до 25,5 % (при запланованих 22,4 %).

Структура державного боргу в розрізі валют, 31.12.2023

Структура державного боргу в розрізі валют, 31.12.2024

Середньозважена вартість боргу знизилась на 1,1 в.п з 6,24% до 5,07%, що зумовлено поступовим зниженням плаваючих відсоткових ставок, а також заміною в результаті правочину з державним зовнішнім боргом існуючих облігацій зовнішньої державної позики на нові облігації зовнішньої державної позики з нижчою дохідністю.

Середньозважений термін до погашення зріс з 10,96 років до 12,58 років, що зумовлено залученням довгострокових кредитів від МФО, ЄС та іноземних урядів, а також наданням переваги випуску середньострокових ОВДП.

III. Платежі за державним боргом у 2024 році

Фактичні витрати державного бюджету з погашення та обслуговування державного боргу в 2024 році становили 1 418,0 млрд грн або 94,5 % скоригованого плану.

Платежі за державним боргом у 2024 році (млрд грн)
2024

	факт	уточнений план	відсоток виконання
ВСЬОГО	1 418,0	1 501,1	94,5%
Обслуговування	308,3	326,4	94,5%
Внутрішній борг	208,5	212,3	98,2%
Зовнішній борг	99,8	114,1	87,5%
Погашення	1 109,6	1 174,7	94,5%
Внутрішній борг	382,8	386,0	99,2%
Зовнішній борг*	726,8*	788,7*	92,2%

* з урахуванням правочину з державним зовнішнім боргом на суму 606,4 млрд гривень

Економія коштів державного бюджету з погашення та обслуговування державного зовнішнього боргу зумовлена наступними чинниками:

отриманням міжнародної фінансової допомоги у формі грантів;

покриттям Європейською Комісією частини платежів з обслуговування кредитів макрофінансової допомоги;

запровадженням мораторію на платежі за державним зовнішнім боргом відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 31.07.2024 №865 "Про здійснення у 2024 році правочинів з державним боргом і гарантованим

державою боргом»;

відхиленням фактичного курсу національної валюти по відношенню до іноземної валюти на дату здійснення платежів від прогнозного курсу.

Економія коштів державного бюджету з погашення та обслуговування державного внутрішнього боргу зумовлена наступними чинниками:

розміщення ОВДП за ціною вищою за номінальну вартість, зі спрямування різниці в рахунок майбутніх купонних платежів за ОВДП;

відхиленням фактичних індексу споживчих цін та облікової ставки Національного банку України у порівнянні із індексом споживчих цін та обліковою ставкою, що використовувались при складанні проекту державного бюджету.

IV. Боргові інструменти, за допомогою яких забезпечувалося фінансування Державного бюджету України у 2024 році

Фактично державних запозичень у 2024 році з метою фінансування державного бюджету здійснено на суму 1 892,2 млрд грн, в тому числі: державні запозичення до загального фонду державного бюджету – 1 866,9 млрд грн, з яких державні внутрішні запозичення – в обсязі 618,4 млрд грн, державні зовнішні запозичення – 1 248,5 млрд грн, державні зовнішні запозичення до спеціального фонду державного бюджету – 25,3 млрд гривень.

Крім цього, було здійснено випуск ОВДП в обсязі 20,0 млрд грн з подальшим придбанням у державну власність в обмін на такі облігації акцій додаткової емісії ПАТ «Українська фінансова житлова компанія» (постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2024 року № 1486 «Деякі питання випуску облігацій внутрішньої державної позики з подальшим придбанням акцій додаткової емісії ПАТ «Українська фінансова житлова компанія» у 2024 році»).

У вересні 2024 року було розміщено ОЗДП на суму 626,9 млрд грн (15,2 млрд дол. США) в результаті здійснення правочинів з державним боргом та гарантованим державою боргом на виконання Закону України «Про внесення змін до розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу

України» від 18.07.2024 №3880-IX та відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 31.07.2024 №865 «Про здійснення у 2024 році правочинів з державним боргом і гарантованим державою боргом» з подальшим обміном на існуючі ОЗДП.

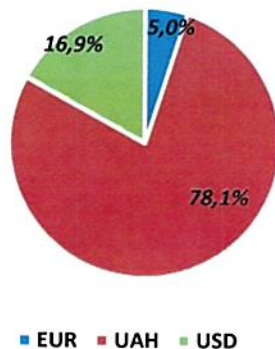
Державні запозичення до загального фонду державного бюджету у 2024 році (млрд грн)

	факт	затверджений план	уточнений план	відсоток виконання
Запозичення	2 513,8	2 131,8	2 953,0	85,1%
внутрішні, в т.ч:	638,4	525,9	638,4	100,0%
капіталізація УФЖК	20,0	0,0	20,0	100,0%
зовнішні*	1 875,4*	1 606,0	2 314,6*	81,0%

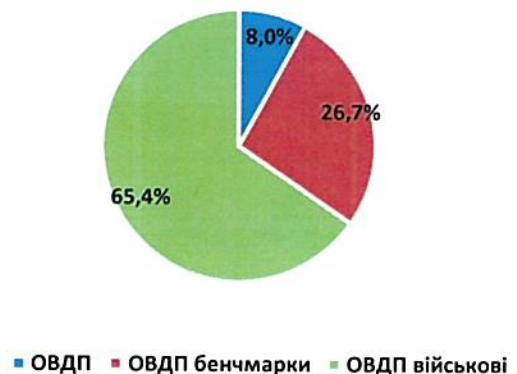
* з урахуванням правочину з державним зовнішнім боргом на суму 626,9 млрд гривень

Частка державних внутрішніх запозичень у загальному обсязі державних запозичень становила 32,7 % (без врахування відображення правочину з державним зовнішнім боргом та капіталізації ПАТ «Українська фінансова житлова компанія»).

Структура фінансування державного бюджету за рахунок ОВДП в розрізі валют у 2024 році

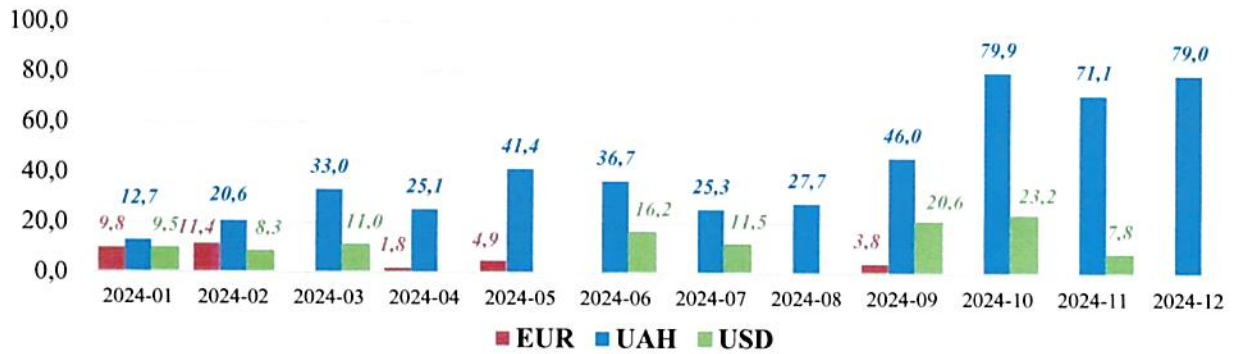
Структура фінансування державного бюджету за рахунок випуску ОВДП у 2024 році

З метою фінансування загального фонду державного бюджету на внутрішньому ринку капіталу протягом року було залучено 618,4 млрд грн від розміщень ОВДП, в тому числі номінованих в національній валюті – 478,6 млрд грн, в іноземних валютах – в еквіваленті 139,8 млрд грн (2,6 млрд дол. США та 0,7 млрд євро).

За рахунок випуску військових ОВДП, які стали дієвим інвестиційним інструментом підтримки державного бюджету, доступним для громадян, бізнесу та іноземних інвесторів, на фінансування державного бюджету було залучено 404,2 млрд гривень.

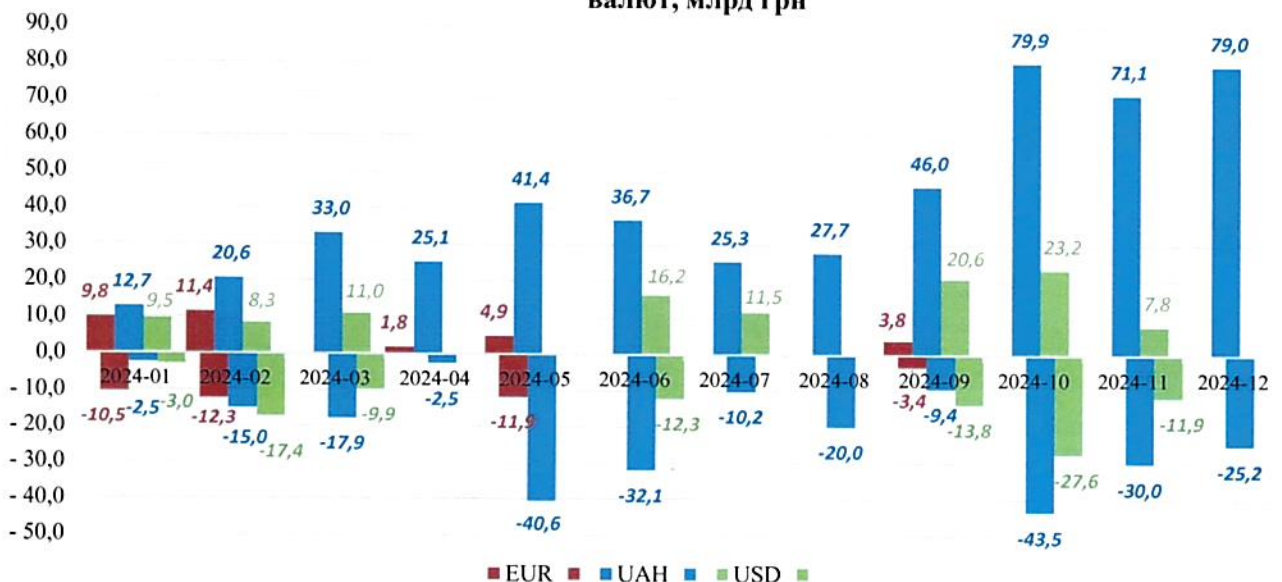
Державні внутрішні запозичення у 2024 році, млрд грн

Шляхом випуску бенчмарк-ОВДП, за рахунок яких банки мають змогу покривати частину обсягу обов'язкових резервів, було залучено на фінансування державного бюджету 125,1 млрд гривень, що склало 20,2 % загального обсягу випущених ОВДП, номінованих у гривні протягом року (Рішення Правління Національного банку України від 23 листопада 2017 року № 752-рш» зі змінами).

Середній строк обігу розміщених у 2024 році на аукціонах ОВДП становив 1,9 року. Середньозважена дохідність ОВДП у 2024, номінованих у гривні, склала – 15,9 % річних, у доларах США – 4,6 % річних, у євро – 3,1 % річних.

Динаміка фінансування державного бюджету за рахунок ОВДП в розрізі валют, млрд грн

Рівень рефінансування платежів з погашення ОВДП склав 162%, зокрема 192% ОВДП номінованих у гривні, 113% для ОВДП у доларах США та 83% для ОВДП у євро.

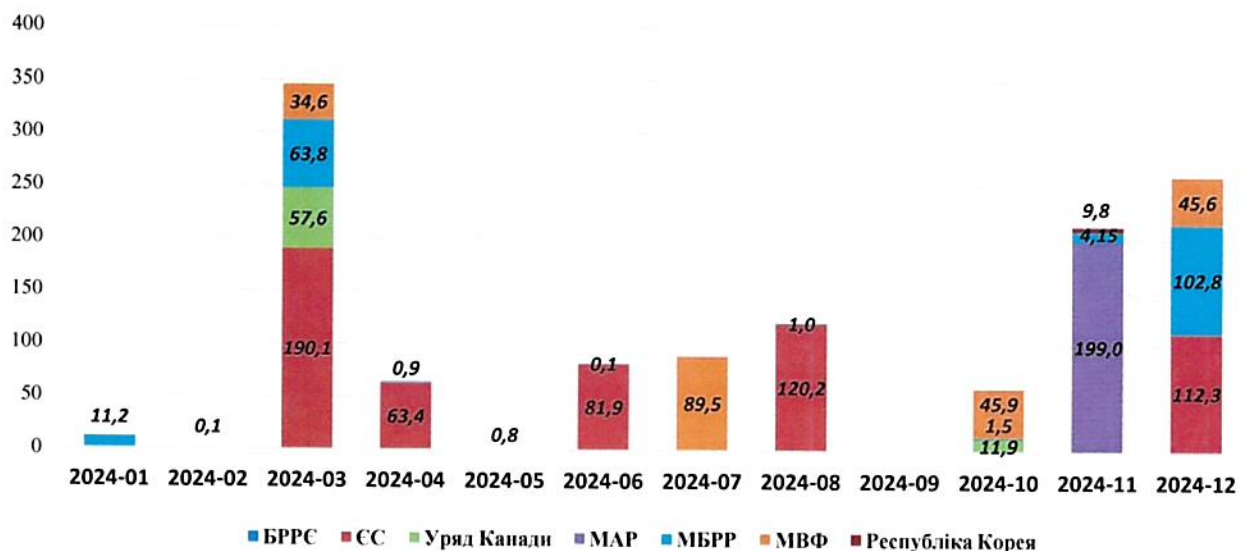
До Національного банку України за додатковим фінансуванням Міністерство фінансів України не зверталось.

Частка державних зовнішніх запозичень у загальному обсязі державних запозичень становила 67,3 % (без врахування відображення правочину з державним зовнішнім боргом та капіталізації ПАТ «Українська фінансова

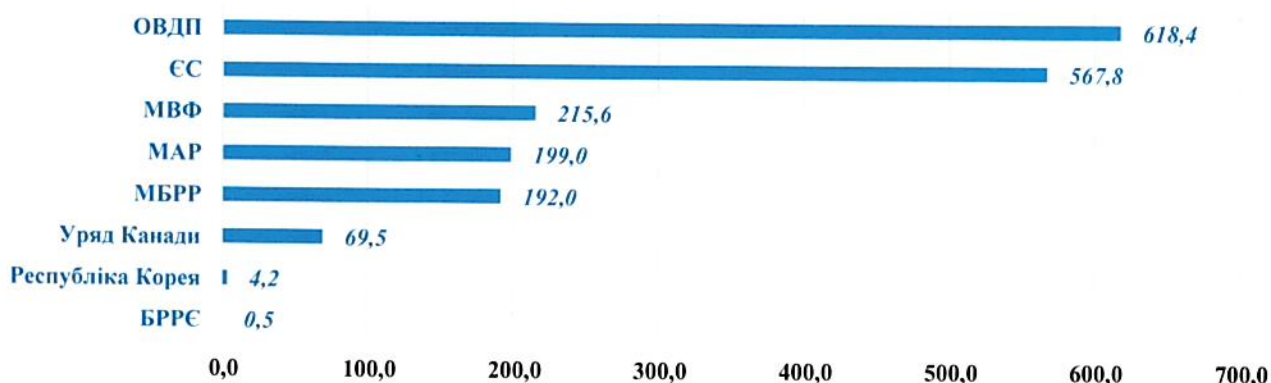
житлова компанія»).

Середньозважена вартість державних зовнішніх запозичень до загального фонду державного бюджету склала 2,9% річних, до спеціального фонду державного бюджету – 4,3% річних.

Надходження кредитів від міжнародних кредиторів до загального фонду державного бюджету, млрд гривень

Джерела фінансування загального фонду державного бюджету, млрд грн

До спеціального фонду державного бюджету отримано кошти на впровадження спільних з МФО та країнами-партнерами проєктів на суму 25,3 млрд гривень.

За термінами обігу найбільшу питому вагу у державних запозиченнях 2024 року мали довгострокові інструменти – 67,3%, середньострокові – 29,8%; короткострокові інструменти становили 2,9% (проти передбачених Програмою 77,4%, 13,6% та 9,0% відповідно).

Суттєве зменшення частки короткострокових інструментів зумовлено відмовою від розміщення короткострокових ОВДП з метою збільшення середньозваженого терміну до погашення державного внутрішнього боргу та, відповідно, частки середньострокових інструментів. Таким чином, мінімізуючи ризик рефінансування, а також відсотковий ризик, оскільки інструменти з

коротким терміном погашення потенційно вважаються такими, відсоткова ставка за якими прирівнюється до плаваючої з огляду на необхідність рефінансування в короткий проміжок часу.

Збільшення частки довгострокових інструментів відбулося внаслідок переважного фінансування державного бюджету за рахунок пільгових довгострокових кредитів та позик МФО та країн-партнерів.

Варто також врахувати той факт, що міжнародні фінансові організації та країни – партнери надавали фінансову підтримку у вигляді грантів, що дало змогу зменшити потребу у фінансуванні державного бюджету за рахунок державних запозичень.

V. Ситуація на світових ринках капіталу

У 2024 році світові ринки капіталу продовжили зростати, досягнувши історичних максимумів в деяких сегментах. Це було спричинено зниженням глобальної інфляції та цін на нафту. Американські індекси Dow Jones та Nasdaq показали зростання на 12,9% та 28,6% відповідно. Серед європейських індексів Німецький DAX зростає найвищими темпами – на 18,8%, британський FTSE100 зріс на 5,7%, а французький CAC 40 знизився на 2,2%. Інфляція продовжила сповільнюватися у 2024 році, а центральні банки знижували ставки для підтримки економічного зростання.

У 2024 році головні центральні банки пом'якшили грошово-кредитну політику. Зниженню процентної політики сприяло наближення інфляції до цільового рівня, що в США та Єврозоні становить 2%. Протягом 2024 року Європейський центральний банк знизив ключові процентні ставки на третину, встановивши основну ставку операцій рефінансування на рівні 3,15 % (проти 4,5 % станом на кінець 2023 року). ФРС у США знижувала ключову ставку обережніше через більш стійку інфляцію, досягнувши 4,5 % на кінець року (проти 5,5% станом на кінець 2022 року).

У країнах, що розвиваються, інфляція знижувалася повільніше, ніж у розвинених, а в деяких знову прискорилося у 2024 році. Це змусило центральні банки в цих регіонах знижувати ставки обережно, а подекуди навіть повернутися до їх підвищення. Індекс MSCI Emerging Markets протягом 2024 року виріс на 4,8%, тоді як світовий індекс MSCI World – на 17,9%.

Глобальна активність у сфері злиттів та поглинань поживалася: в 4 кварталі 2024 року було оголошено найбільшу кількість угод з 1 кварталу 2023 року. Загальний обсяг угод у сфері злиттів та поглинань зріс на 9,2% у річному обчисленні - з 2,1 трлн дол. США у 2023 році до 2,3 трлн дол. США у 2024 році. Загалом у 2024 році було здійснено 37 820 угод, що на 1,0% більше, ніж у 2023 році. На США припало 54,5% світової активності у цій сфері із загальним обсягом інвестицій у 1,2 трлн дол. США. За кількістю угод переважають регіони поза США – 23 028 угод, що становить 60,9% від загальної кількості.

У 2024 році світовий ринок первинного публічного розміщення (IPO) частково відновився після спаду в 2022-2023 роках. Загальний обсяг залучених коштів у 2024 році зріс на 5,0%, а кількість угод майже не змінилася. Ринки США та Європи, а також Індії та Близького Сходу стимулювали глобальну активність

у сфері первинного публічного розміщення. Це свідчить про збільшення довіри інвесторів до цих регіонів. Натомість обсяги залучених коштів через світовий ринок IPO в Китаї та Гонконгу суттєво знизилися в 2024 році. У 2024 році глобальний борг державних і корпоративних облігацій разом зріс на близько 14% та перевищив 100 трлн дол. США.

В 2024 році базові показники дохідностей зросли за інструментами як у доларах США (+71 б.п.), так і в євро (+33 б.п.). Загальні чисті потоки для кожного типу валюти за глобальним диверсифікованим індексом JP Morgan GBI-EM становили -17,7 млрд дол. США за фондами у твердій валюті, та -13,7 млрд дол. США – в національній валюті. Дохідність боргових зобов'язань у національній валюті країн із економікою, що розвивається, була від'ємною та становила -2,38% (у доларовому еквіваленті) у 2024 році, згідно з індексом JP Morgan GBI-EM.

За даними Світового банку, на грудень 2024 року загальна сума зелених, соціальних, сталого розвитку і перехідних облігацій (маркованих як облігації сталого розвитку або labeled bonds), випущених у всьому світі, сягнула 6,2 трлн дол. США. У 2024 році випуск маркованих облігацій виріс на 4,8% порівняно з попереднім роком і становив 1,1 трлн дол. США. Випуски зелених облігацій продовжують домінувати на ринку маркованих облігацій у 2024 році, складаючи 57% річного випуску станом на грудень 2024 року. Найбільш суттєвим зростання було у першому кварталі 2024 року, коли випуск зріс на 68% порівняно з традиційним спадом у четвертому кварталі 2023 року. Протягом 2024 року, державний сектор випустив третину маркованих облігацій обсягом 372 млрд дол. США, що на 4,9% менше 2023 року. Решту облігацій емітували приватні компанії, а також міжнародні організації. За прогнозами аналітиків ринку, обсяг випусків облігацій сталого розвитку у 2025 році зростатиме, незважаючи на поточну макроекономічну та геополітичну ситуацію.

Глобальний фондовий ринок у 2024 році зростав другий рік поспіль після економічної невизначеності 2022 року. За підсумками 2024 року фондовий індекс Dow Jones Industrial Average піднявся з 37,690 до 42,544, а індекс S&P 500 піднявся з 4,770 до 5,882.

VI. Макроекономічна ситуація та основні тенденції на внутрішньому ринку державних цінних паперів

На виконання Середньострокової стратегії управління державним боргом на 2024-2026 роки Міністерство фінансів України продовжило здійснення заходів для розвитку внутрішнього ринку державних цінних паперів. Підтримувалася постійна комунікація з первинними дилерами, продовжувалася оптимізація обсягів нових випусків ОВДП на внутрішньому ринку, збільшено їх ліквідний обсяг та визначені бенчмарки.

На первинному ринку у 2024 році проведено 201 аукціон (результативні – 201 аукціон, або 100%), на яких Мінфіном з метою задоволення потреб різноманітних груп інвесторів та в межах управління ліквідністю пропонувався широкий спектр облігацій за строком обігу, зокрема номінованих у гривні: 1 рік, 1,2 року, 1,4 року, 1,6 року, 1,8 року, 2 роки, 2,4 роки, 2,6 роки, 3 роки, 3,2

роки; 3,4 роки, 3,5 роки, 4 роки; номінованих в доларах США: 1 рік, 1,2 року; номінованих в ЄВРО – 1 рік, 1,5 року. При цьому, найбільшим попитом користувалися середньострокові ОВДП зі строком обігу від 1 до 3 років.

У 2024 році було продовжено тенденцію до зменшення ставок, що пов'язане зокрема із зниженням облікової ставки НБУ. Одночасно із зниженням ставок за ОВДП у другій половині року попит інвесторів відновився, що позитивно позначилось на виконанні плану державних запозичень та фінансуванні держбюджету. Так, протягом 2024 ставки знизилися за 1-річними ОВДП з 16,8% до 15,1%, за 2-річними з 17,6% до 16,2%, за 3-річними – з 18,6% до 15,70%.

У зв'язку із обмеженням виведення капіталу з країни через воєнний стан, та відповідно неможливістю виведення коштів, отриманих в рахунок погашення облігацій, попит нерезидентів почав змінюватись. Відтак портфель нерезидентів на кінець грудня 2024 року зменшився до 19,8 млрд грн з 42,9 млрд грн на початку 2024 року,

Фізичні особи демонстрували зацікавленість у державних цінних паперах, які забезпечували вищу дохідність, ніж банківські депозити, при цьому залишаючись ліквідним інструментом. Відсутність оподаткування купонного доходу і доходу від операцій з купівлі-продажу цінних паперів збільшує привабливість ОВДП для населення. Завдяки цьому портфель ОВДП у фізичних осіб зріс протягом 2024 року з 52 млрд грн до 78 млрд гривень.

Українці у 2024 придбали у застосунку «Дія» понад 2 млн військових облігацій, зокрема нових військових ОВДП «Лазурне», «Гурзуф», «Джарилгач», «Судак», «Вовчанськ», «Авдіївка», «Дебальцеве», «Скадовськ», «Вугледар» в рамках спільного проекту Мінфіну та Мінцифри.

Загальний портфель військових облігацій у власності фізичних та юридичних осіб на 1 січня 2025 року становив 171,4 млрд грн в еквіваленті порівняно з 85,4 млрд грн в еквіваленті на 1 січня 2024 року – зростання удвічі.

За підсумками 2024 року було здійснено оцінювання діяльності банків-первинних дилерів Мінфіну у відповідності до наказу Мінфіну № 492 від 31.08.2021 (у т.ч. виконання ними функції маркет-мейкерів щодо ОВДП на вторинному ринку). Рейтинг банків-первинних дилерів оприлюднений на вебсайті Мінфіну.

Впродовж 2024 року Мінфіном було оновлено перелік бенчмарк-ОВДП, що надало можливість банкам покривати частину обов'язкових резервів за рахунок бенчмарк-ОВДП, таким чином підтримуючи активність банків на аукціонах Міністерства фінансів України із розміщення ОВДП. Перелік таких ОВДП визначається рішеннями Правління Національного банку України з урахуванням пропозицій Міністерства фінансів України, та на кінець 2024 року до переліку входило 15 бенчмарк-ОВДП.

VII. Оцінка досягнутих показників та ризиків, пов'язаних з управлінням державним боргом

Бюджетний ризик

Необхідність належного фінансового забезпечення у 2024 році заходів, спрямованих на забезпечення державного суверенітету, підвищення обороноздатності і безпеки держави, подолання негативних наслідків, спричинених широкомасштабною збройною агресією російської федерації проти України, спричинила потребу в додаткових видатках.

Так, змінами до Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» (Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2024 рік" щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони" від 18.09.2024 №3978-IX) було збільшено фінансування загального фонду державного бюджету за борговими операціями у 2024 році на 274,6 млрд грн за рахунок збільшення обсягу державних внутрішніх запозичень на 216,1 млрд грн з одночасним зменшенням обсягу платежів з погашення внутрішнього державного боргу на 58,5 млрд гривень.

Внаслідок зміни фінансування державного бюджету за рахунок боргових джерел граничний обсяг державного боргу на кінець 2024 року в еквіваленті у національній валюті відповідно збільшено на 274,6 млрд гривень.

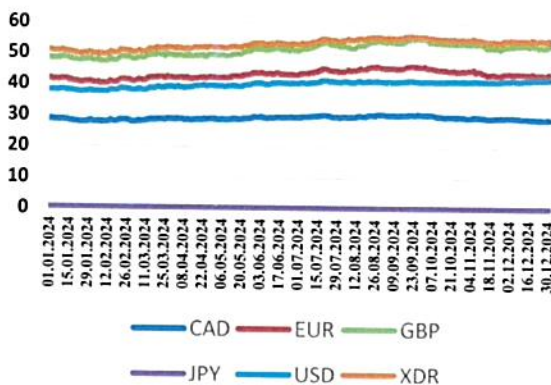
При цьому, частка видатків з обслуговування державного боргу у видатках загального фонду державного бюджету за 2024 рік становила 10,5%, що на 3,0 в.п. нижче за передбачений Програмою рівень у 13,5%.

Валютний ризик

Питома вага державного боргу в національній валюті знизилась протягом 2024 року з 27,9 % до 25,5 %, проте була вищою за запланований рівень (22,4%).

Зниження частки державного боргу в національній валюті спричинена тим, що значну частину у фінансуванні державного бюджету склали державні зовнішні запозичення. Водночас запозичення в іноземній валюті є довгостроковими та пільговими, що надає їм перевагу з огляду на вартість та необхідність рефінансування.

Динаміка курсу іноземних валют до гривні, 2024 рік

Структура державного боргу в розрізі валют, млрд грн

	2023		2024	
Державний борг	5 188,1	100%	6 692,5	100%
CAD	124,9	2%	197,2	3%
EUR	1 722,9	33%	2 236,7	33%
GBP	0,9	0%	8,0	0%
JPY	35,9	1%	35,6	1%
UAH	1 447,1	28%	1 708,9	26%
USD	1 315,6	25%	1 763,4	26%
XDR	540,8	10%	742,6	11%

Відсотковий ризик

Частка державного боргу з плаваючою ставкою на кінець 2024 року становила 33,2 % проти 30,5 % на кінець 2023 року.

Структура державного боргу в розрізі ставок, млрд грн				
	2023		2024	
Державний борг	5 188,1	100%	6 692,5	100%
EURIBOR	204,5	4%	212,1	3%
SOFR	403,9	8%	827,7	12%
SONIA	0,0	0%	7,0	0%
TORF	9,3	0%	9,2	0%
Індекс споживчих цін	145,2	3%	145,2	2%
Облікова ставка НБУ	280,0	5%	280,0	4%
Ставка МВФ	540,8	10%	742,6	11%
Фіксована	3 604,4	69%	4 468,6	67%

У 2024 році плаваючі ставки (SOFR, EURIBOR, ставки МВФ тощо) мали тенденцію до зниження. Для прикладу, ставка 6-місячного EURIBOR знизилась майже на 1,2 в.п. з 3,861% до 2,675% на кінець 2024 року, ставка 30-денного SOFR знизилась на 0,8 в.п. - з 5,34734% до 4,52766%, базова ставка МВФ знизилась на 1,3 в.п. з 5,072% до 3,759%.

Облікова ставка Національного банку України з 15% на початок року 15 березня була знижена до 14,5 %, 14 червня 2024 – до 13,0% проте 13 грудня 2024 року Національний банк підвищив облікову ставку на 0,5 в.п. до рівня 13,5%. Таке рішення спрямовувалося на збереження стійкості валютного ринку, утримання інфляційних очікувань під контролем та поступове сповільнення інфляції до цілі 5%. Таким чином, обсяг платежів за ОВДП, дохідність яких залежить від облікової ставки НБУ, зменшився близько на 20,0 млрд грн у 2024 році в порівнянні з 2023 роком.

Водночас рівень інфляції починаючи з травня 2024 року відновив зростання. Так, у 2024 платежі за облігаціями, прив'язаними до індексу споживчих цін, здійснювались з використанням індексу споживчих цін на рівні 3,2 % (березень 2023 року до березня 2022 року) та 8,6% (вересень 2023 року до вересня 2022 року), в порівнянні з 21,3 % (березень 2022 року до березня 2021 року) та 7,1 % (вересень 2022 року до вересня 2021 року). Таким чином, обсяг платежів за ОВДП, дохідність яких залежить від індексу споживчих цін, зменшився близько на 12,0 млрд грн (близько на 50%) у 2024 році в порівнянні з 2023 роком.

Таким чином, у 2024 році були відсутні ризики, пов'язані зі зміною плаваючих відсоткових ставок.

Ризик ліквідності

Платежі з погашення та обслуговування державного боргу здійснювались вчасно та в повному обсязі за рахунок коштів на єдиному казначейському рахунку та валютних рахунках уряду.

Ризик рефінансування

В січні 2024 року здійснено випуск ОВДП з погашення в поточному році на суму 1,9 млрд грн (лише 0,3% загального випуску ОВДП у 2024 році) і в подальшому ОВДП з терміном обігу до 1 року не випускались.

Здійснення державних внутрішніх запозичень протягом року дозволило без ускладнень виконати зобов'язання з погашення державного внутрішнього боргу. Найнижчий показник рефінансування спостерігався в травні (88 %) проте рівень рефінансування в попередніх місяцях був вище 100%. Таким чином, річний відсоток рефінансування внутрішнього державного боргу склав близько 150 %.

Ризик рефінансування державного зовнішнього боргу було мінімізовано, зокрема за рахунок надходження фінансової допомоги від міжнародних фінансових організацій та країн-партнерів.

Зокрема мінімізувати ризик рефінансування зовнішнього державного боргу вдалось завершивши операцію з реструктуризації існуючих облігацій зовнішньої державної позики, таким чином забезпечивши економію з погашення у сумі 37,6 млрд грн (912,4 млн дол. США) та відповідно зменшивши потребу у додатковому залученні кредитних ресурсів для рефінансування.

Водночас з урахуванням норм Закону України від 19.05.2015 №436-VIII «Про особливості здійснення правочинів з державним, гарантованим державою боргом та місцевим боргом» та відповідно до постанови Кабміну від 31.07.2024 № 865 "Про здійснення у 2024 році правочинів з державним боргом і гарантованим державою боргом" з 3 вересня 2024 року призупинено здійснення платежів за борговими зобов'язаннями держави за кредитами, отриманими від Cargill Financial Services International, Inc., таким чином, зменшивши потребу у ресурсах на суму 13,4 млрд грн (300,0 млн євро).

Ризики, пов'язані з управлінням державним боргом у 2024 році, відсутні.

VIII. Співпраця з рейтинговими агентствами

Мінфіном протягом 2024 року на постійній основі готувалися та надавалися роз'яснення аналітикам міжнародних рейтингових агентств відповідно до запитів, що надходили, а також статистичні та аналітичні дані щодо соціально-економічного та політичного становища України.

Поточні кредитні рейтинги боргових зобов'язань України

Рейтингове агентство	в іноземній валюті		в національній валюті		Прогноз	Дата рейтингової дії
	Довгострокові зобов'язання	Короткострокові зобов'язання	Довгострокові зобов'язання	Короткострокові зобов'язання		
"Standard & Poor's" (S&P)	SD	C	CCC+	C	Негативний	2 серпня 2024 - знижено рейтинг
Rating and Investment Information, Inc.* (R&I)	CCC				Перегляд з можливим зниженням	23 січня 2024 - підтверджено рейтинг 6 грудня 2024 - підтверджено рейтинг
"Fitch Ratings" (Fitch)	RD	C	CCC+	C		
"Moody's Investors Service" (Moody's)	Ca		Ca		Стабільний	10 лютого 2023 - знижено рейтинг

* - кредитний рейтинг емітента

IX. Інші аспекти управління державним боргом

Управління державним боргом у 2024 році здійснювалось відповідно до взятих зобов'язань перед МВФ в рамках Меморандуму про економічну та фінансову політику, оновленого за результатами кожного перегляду, та в межах Стратегії управління державним боргом на 2024-2026 роки з урахуванням пріоритетності залучення необхідного фінансування державного бюджету через значне збільшення дефіциту державного бюджету, спричиненого повномасштабною війною росії проти України.

Україна протягом 2024 року успішно пройшла III, IV, V та VI перегляди програми «Механізм розширеного фінансування» (Extended Fund Facility, EFF), що дозволило залучити 4,0 мільярда доларів США, які були спрямовані на підтримку державного бюджету.

З метою відновлення боргової стійкості в довгостроковій перспективі та збереження макрофінансової стабільності та збільшення ресурсів державного бюджету в умовах продовження російської військової агресії проти України на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 31.07.2024 №865 «Про здійснення у 2024 році правочинів з державним боргом і гарантованим державою боргом» було здійснено правочин з державним зовнішнім боргом. Так, у вересні 2024 року Україна оголосила про успішне завершення правочину з зовнішнім боргом та проведення розрахунків за тринадцятьма серіями державних єврооблігацій та гарантованих державою єврооблігацій, випущених Укравтодором на суму близько 20,5 млрд доларів США (приблизно 24 млрд доларів США з урахуванням капіталізованих відсотків) на вісім нових серій єврооблігацій із номінальною вартістю 15,2 млрд доларів США.

В результаті правочину загальний обсяг державного боргу та гарантованого державою борг України скорочено на близько 9 млрд доларів США (з урахуванням капіталізованих відсотків). Таким чином номінальне зниження вартості боргу склало 37%. Це одне з найбільших списань боргу у нещодавніх реструктуризаціях суверенного боргу.

**Директор Департаменту
боргової політики**

Наталія ВОЛКОВСЬКА